

ارائه برنامه کاربردی خودمراقبتی مبتنی بر تلفن همراه برای بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی چکیده

مقدمه: سرطان پستان شایع ترین سرطان تشخیص داده شده و دومین علت مرگ و میر ناشی از سرطان در زنان بعد از سرطان ریه است. شیمی درمانی به طور معمول به عنوان یکی از درمان های سرطان پستان استفاده می شود. با این حال، پابندی کم به شیمی درمانی، در میان بیماران مبتلا به سرطان پستان نگرانی رو به رشدی است. بیشترین مراقبت مورد نیاز افراد مبتلا به بیماری های مزمن خودمراقبتی است. سرطان پستان از جمله بیماری های مزمن است که خودمراقبتی بیماران مبتلا به آن بعد از دوره شیمی درمانی، عامل مهم و تاثیر گذاری در کنترل و کاهش عوارض شیمی درمانی می باشد. آموزش های مرتبط با شیمی درمانی برای ترویج پابندی به شیمی درمانی و اطمینان دادن در خصوص بهبود کیفیت زندگی بیماران مبتلا به سرطان پستان ضروری است. با توجه به ظرفیت های مشهود تلفن همراه جهت خودمراقبتی و نقش گوشی های همراه هوشمند در زندگی روزمره افراد جامعه، این مطالعه با هدف ارائه برنامه کاربردی خودمراقبتی مبتنی بر تلفن همراه برای بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی انجام گردید.

روش پژوهش: پژوهش توسعه ای-کاربردی حاضر در سال ۱۳۹۷ و در دو مرحله انجام شد. مرحله اول تعیین نیازهای اطلاعاتی و قابلیت های برنامه کاربردی خودمراقبتی مبتنی بر تلفن همراه برای بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی بود که نیازسنجی از متخصصین هماتو آنکولوژی و جراحی عمومی و بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی صورت پذیرفت. نظر به اینکه هم متخصصان هماتو آنکولوژی، به جهت تشخیص اولیه و تجویز شیمی درمانی (درمان تکمیلی) و هم متخصصان جراحی عمومی به جهت مداخله پزشکی برای کاهش عود سرطان (درمان اصلی)، با بیماری سرطان پستان و شیمی درمانی در ارتباط هستند، نیازسنجی از پزشکان مربوطه انجام شد. در مرحله دوم با استفاده از یافته های حاصل از تحلیل داده های مرحله اول، نمونه اولیه برنامه کاربردی خود مراقبتی بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی مبتنی بر سیستم عامل اندروید طراحی گردید. برنامه کاربردی حاضر با استفاده از پرسشنامه استاندارد ارزیابی قابلیت استفاده (کونیز) توسط بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته ها: نیازهای اطلاعاتی و ویژگی های مورد نیاز برنامه، در برگینده چهار محور و شامل اطلاعات پروفایل بیمار، اطلاعات مدیریت عوارض جانبی، اطلاعات مربوط به سبک زندگی و قابلیت های مورد نیاز برنامه کاربردی بود. یافته های پژوهش در قسمت شناسایی نیازهای اطلاعاتی نشان داد از میان ۳۶ نیاز اطلاعاتی مطرح شده در پرسشنامه تنها موارد جنس، تحصیلات، قومیت و رنگ پوست در قسمت پروفایل بیمار غیر ضروری تشخیص داده شد اند و سایر ویژگی های برنامه کاربردی از منظر پزشکان متخصص جراحی عمومی و هماتو هماتو آنکولوژی و بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی ضروری بود. در گام بعدی با استفاده از اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه ها طراحی برنامه کاربردی خودمراقبتی بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی در محیط اندروید استودیو با زبان برنامه نویسی جاوا تحت سیستم عامل اندروید صورت پذیرفت. سرانجام نظرات کاربران در خصوص ارزیابی برنامه کاربردی بیان کرد که میانگین و انحراف معیار به دست آمده در مورد کارکرد کلی برنامه $(1/07 \pm 7/60)$ ، در مورد صفحه نمایش برنامه $(0/87 \pm 7/77)$ ، در خصوص اصطلاحات و اطلاعات استفاده شده در برنامه $(1/26 \pm 7/46)$ ، در خصوص قابلیت یادگیری برنامه کاربردی $(0/54 \pm 8/38)$ و قابلیت های کلی برنامه کاربردی $(0/43 \pm 8/70)$ بود. از آنجا که در تمامی زمینه ها میانگین بالای شش اخذ شده است، کاربران برنامه کاربردی را در سطح "خوب" ارزیابی نموده اند.

نتیجه گیری: انتظار می رود که ایجاد برنامه کاربردی خودمراقبتی مبتنی بر تلفن همراه برای بیماران مبتلا به سرطان پستان تحت شیمی درمانی به منظور اصلاح سبک زندگی، آموزش، آگاهی، مدیریت عوارض جانبی، پابندی به شیمی درمانی و تسهیل دسترسی آنان به اطلاعات مورد نیاز بدون نیاز به اینترنت و هرگونه محدودیت زمانی و مکانی در نهایت منجر به ارتقاء سلامت و بهبود کیفیت زندگی بیماران گردد.

کلید واژه ها: سرطان پستان، شیمی درمانی، برنامه کاربردی، خودمراقبتی